

Bà Mẹ Quê

Tác Giả: Đáng Xuân Háng
Thứ Tư:, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

Nái thôn quê, bà Mẹ ngoài công việc trồng ruáng, có khi còn cháu khó khăn thêm thu nhập bằng buôn bán bán hàng.

Có một bài hát được phổ biến từ lâu lắm rồi, nhưng có lẽ trong chúng ta chúng ta chưa nghe ai không biết đâu:

“Vườn rau, vườn rau xanh ngắt một màu,
“Có đàn, có đàn gà con nô đùa náo,
“Mẹ quê, mẹ quê vất vả sớm chiều,
“Nuôi đàn, nuôi một đàn con chắt chiu...”

Bài hát di sản từ bà Mẹ nơi những vùng thôn quê trên khắp miền đất nước. Việt Nam là một nước nông nghiệp, bàn tay của những bà Mẹ vất vả lo toan nuôi và chăm sóc gia đình, và cây cối ngoài ruộng. Hình ảnh bà Mẹ quê trong nhạc phẩm “Bà Mẹ Quê” của Phạm Duy cũng chính là hình ảnh những bà Mẹ nơi quê hương thân yêu Bình Giã, một miền quê ruộng bao la!

Tên ngoài Bắc đi về vào Nam, hay sinh ra và lớn lên nơi miền đất Bình Giã, những bà Mẹ đã góp bàn tay cùng chúng con xây dựng lên một thế giới tràn trề phú quý sự sống sinh động. Tên nhà tranh vách lá, ruộng đất trồng lúa, nay mọc lên những ngôi nhà gạch khang trang, ruộng trồng trái cây ăn quả phong phú, phong cảnh xanh tươi...

Đã có được cảnh như sung túc ngày nay, bà Mẹ Bình Giã đã cùng chúng con khai khẩn đất hoang cây cối gieo trồng, đã xông xáo chen chân buôn bán kiếm tiền nuôi con ăn học nên người.

“Trên ruộng cấy, dưới ruộng sâu,
“Chúng ta cấy và cấy con trâu đi bừa” (ca dao)
“Quanh năm buôn bán ở mom sông,
“Nuôi đàn con vất vả một chiều”... (Trên Tá Xáng)

Bà Mẹ Quê

Tác Giả: Đáng Xuân Háng
Thứ Tư, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

Bình Giã trong những năm 1953-54 khi đi đầu lập nghiệp, nhà cửa và mái tranh vách lá, phen tre, cuc säng mäc dù không đói khổ, nhưng cũng rất khó khăn, thiäu thän nhiäu thä, nhät là vä mät y tä. Bà Mẹ là người chăm sóc cho con cái khi trái gió trở trời, khi cảm sốt nóng lạnh, và cũng không ít bà đành phải chiä thua số mänh, ôm con näc nä chia lìa trong những cơn mưa!

Räi những người Cha lên đã đem những tòng quân giữa làng xóm yên bình, còn lại bà Mẹ phải vất vả người cä xuôi, lập ruộng lập nhà, lập lo cho con cái, nghĩ đến những ngày đêm ngày trần trụi thä dài!

“Mängäi ru con đäng đäa väng buän, đäng đäa väng buän...
“Mängäi ru con mây qua đäu ghänh läy träi mäa tuän.
“Läy träi mäa tuän cho đät säi mäm hät mäm vän lên,
“Mängäi ru con näc mät nhäc nhän xät xa đäi mänh...”
(Ca Dao Mẹ, Tränh Công Sơn)

Đau thänh nhät là có những bà Mẹ, một ngày nào đó, sau chiến trận nơi quê nhà Đäc Thänh, đän Bình Ba, hay xã Suäi Nghä, hoặc ở một miền xa hơn như Bình Long, Tây Ninh, Quảng Trị, có khi còn xa hơn nữa ở biên giới Lào, vùng biên giới... Bà nhận được tin báo chiến thắng đã trở về!

“...Ngày mai đi nhận xác chiến,
“Hay đi để thấy mình không là mình
“Ngày mai đi nhận xác anh...!”
(Thä Trän Thä Ý, nhà cä Phạm Duy)

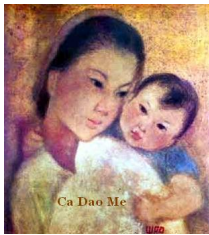
Bà Mẹ Quê

Tác Giả: Đ&ng Xuân H&ng
Thứ Tư, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

Còn đâu đ& n nào h& n! Gãy gánh gi& a đ&ng! Goá b& a s& m ph& i m& t mình nuôi con v& i đôi bàn tay y& u đ& i! R& t nhi& u bà M& có con trai ph& c v& trong quân đ& i, ngày đêm ăn ng& không yên, luôn c& u nguy& n kh& n xin & n trên phù h& cho đ& t n& c mau đ& c thanh bình, đ& a con trai thân yêu đ& c an lành s& m tr& v& v& i cu& c s& ng làng quê, r& i c& i v& đ& bà có cháu b& ng b& . Nh& ng gi& c m& nh& bé đó đã tan tành, côi lòng bà M& nh& b& xé nát b& i bom đ& n khi đ& c tin con đã hy sinh cho quê h&ng! Đã g& c ngã trên l& n đ& n đau th&ng gi& a hai mi& n đ& t cùng máu đ& da vàng!

Cũng không ít bà M&, qua nh&ng tháng ngày ch& đ& i mòn m& i ngày tr& v& c& a ng& i thân yêu, thì l& i ph& i ch& p nh& n c& nh tàn ph& c& a ch&ng hay con, sau chi& n tr& n đã đ& l& i m& t ph& n thân th& n& i chi& n tr&ng. M& c dù không m& t m&ng s&ng là m& t đ& u may m& n, nh&ng cu& c s&ng ph& c t& p, khó khăn, c&ng thêm tinh th& n b& t & n c& a ng& i tàn ph&, bà M& ph& i ch& u đ&ng r& t nhi& u & c ch& tâm lý do hoàn c& nh t& o nên.

“Em h& i anh, em h& i anh bao gi& tr& l& i?
“Xin tr& l& i, xin tr& l& i mai m& t anh v& !
“Anh tr& v& có th& b& ng chi& n th&ng Pleime, hay Đ& c C&, Đ&ng Xoài, Bình Giã!...
“Anh tr& v& trên chi& c băng ca, trên tr& c th&ng s& n màu tang tr&ng...
“Anh tr& v& trên đôi n&ng g&,
“Anh tr& v& dang d& đ& i em!...”
(K& V& t Cho Em, Ph& m Duy)

V& a lo l&ng ch& u đ&ng v& tinh th& n nh& th&, v& a giúp ch&ng con cày c& y. Cu& c s&ng t& t nhiên ch&ng m& y đ& c tho& i mái. Vì c đ&ng ru&ng ch&ng nh& nh&ng! T& t c& nh&ng gì ph& i v& n chuy& n thì h& u nh& đ& c đ& t trên đôi vai g& y c& a bà M&, t& vi& c gánh m& ra đ&ng c& y lúa, gánh đ& u gánh b& p thu ho& ch v&, đ& n vi& c gánh nông s& n ra ch& bán, gánh lúa đi xay...

N& i thôn quê, bà M& ngoài công vi& c đ&ng ru&ng, có khi còn ch& u khó ki& m thêm thu nh& p

Bà M Quê

Tác Giả: Đáng Xuân Háng
Thứ Tư, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

---

báng buôn gánh bán báng. Có bà chiáu chiáu giống gánh trên vai đi đáo tá đáu làng đán cuái xóm, đá mua lái buáng chuái, dám trái máng cáu, vài trái mít... sáng mai ra chá bán kiám ít đáng lái. Có bà cũng giống gánh đi mua lúa, mua gáo đá bán lái làm “hàng xáo”!

Trên ruáng đáng, có lúc rau trái đá tháa nháng n báu, rau lang, cà pháo, cà đáa, tácay...bà Má cũng cháu khó thu gom đem ra chá bán, mác dù biát cháng đác bao nhiêu.

Rát nhiáu bà Má đã phái làm nháng công viác các nhác nhá cày ruáng, đáp bá, báa cái...Nháng năm đáu mái đánh cá, công viác gánh nác tá cái giáng chung trong làng vá nhà đá ráa, tám giát...háu hát do các bà, các cô đám nhán.

Đã khó nhác thá, váy mà có nháng bà Má phái cháu cái cánh:

“Cháng em nó cháng ra gì,
“Tá tôm, xóc đáa nó thì chái hoang.
“Nói ra xáu thiáp há chàng,
“Nó gián, nó phá tan hoang cáa nhà.
“Nói đây có chá em nhà,
“Còn năm ba thúng thóc vái mát vài cân bông.
“Em bán đi trá ná cho cháng,
“Còn ăn hát nhán cho thoá lòng cháng con!” (ca dao.).

Tá nán cá bác cáa máy ông, ngoài chuyán thiáu trác hát sau lái còn làm hánh phúc gia đánh chao đáo, cháng máy khi cám lành canh ngát! Mà bà Má là ngái háng cháu nhiáu nhát háu quá này!

Đác mát đáu, thôn xã Bình Giã háu nhá hoàn toàn Công giáo, sáng chung trong mát làng xã, mái ngái đáu biát rõ nhau, giá đáo táng đái nán náp nên các ông cháng bao giá “đái đát” theo “lái khuyán khích” cáa Tián nhân:

“Trai năm thê báy thiáp...!”

Bà Mẹ Quê

Tác Giả: Đáng Xuân Háng
Thứ Tư, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

Các bà thì ít khi có cä häi trách khéo chäng:

“Gió đäa bäi chuäi sau hè,
“Anh theo vä bé bä con thä ...!”(ca dao)

Hoäc phäi säng trong cänh:

“Anh bäi anh có tiän bä,
“Anh đi anh cä i sáu cô mät län.
“Cô Hai buôn täo bán tän,
“Cô Ba đòi nä chä gän chä xa.
“Cô Tä dän däp trong nhà,
“Cô Năm säc thuäc Mä già cô trồng.
“Cô Sáu träi chiäu giäng mùng,
“Mät mình cô Bäy näm chung väi chäng”! (ca dao)

Và con cái cũng không phäi täi thân ru em bäng câu ca dao:

“Träi mäa bong bóng phäp phäng,
“Mä đi läy chäng con ä väi ai!...”(ca dao)

Sä dĩ có đäc nhä väy, phän län các bà Mẹ Bình Giã là nhäng ngäi đàn bà đäm đang, chung thuä, läy chäng räi thì coi nhä chäp nhän tät cä, chäng kä giàu nghèo, vui buän, lam lũ.... Các ông có đi ra ngoài giao tiäp thì làm sao gäp đäc nhäng ngäi mäu mäc nhä väy. Dù chân läm tay bän, nhäng các cô gái Bình Giã có mät quä tim näng äm đäy tình cäm. Nhan säc không chim sa cá län, nhäng cũng đäy nét duyên dáng tä nhiên cäa gái miän quê hiän lành đä thäng!

“Häng đäng quê, häng đä thäng,
“Nhä cô gái nhä trên đäng quê häng...”

Bà Mẹ Quê

Tác Giả: Đáng Xuân Háng
Thứ Tư, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

Láy cháng, rái làm Mẹ, các bà ái càng thá hián cái tình cám ngái Mẹ mát cách ý nghĩa hán. Thác khuya đáy sám, lo toan đá thá. Có nháng bà Mẹ rát xót xa phái đá con nhá ở nhà cho anh chá án trông nom, rái cùng cháng ra đáng ruáng, mà anh chá án thì cũng chá mái tám chín tuái đáu, chiáu vá tháy con lem luác đòi sáa Mẹ mà ráng ráng nác mát cho con bú.

Có nháng bà Mẹ, ngày ngày vái chiác xe đáp, rong ruái kháp làng trên xóm đái, ra đán Ngái Giao, vào tán Xuân Sán... đá mua táng yán đáu, táng ký tiêu, hát đáu...vá bán ái cho chá váa đá kiám ít tí nái công đi ái. Tá sáng đán chiáu tái mái đáy chiác xe đáp vá tái nhà, váy mà nhiáu lúc váa káp đát hàng xuáng thì đã phái lán xá vào báp náu náng cho đám con nheo nhác đòi cám án!

Cháng bao giá đi chá vá mà Bà Mẹ ái quên cho các con mát mát ít quà vát, dù chá là cái bánh trắng, cái bánh náp, hay máy cái káo, ly chè, chén đáu hũ...Lám khi cháng đá tián đi chá, phái mua thiáu, phái vay mán nát má chá em, hàng xóm đá có mà chi dùng cho qua ngày, chá đán lúc thu hoách hoa màu trá sau.

Đáp Tát, có khi phái cháy váy cách này cách khác đá mua sám cho gia đánh án Tát, mua cho máy đáa con bá đá mái mác Tát...Nháng lúc đó, có khi nháng ngái khác thì vui sáng đón Xuân, áo quán bánh bao, ráu trà thoái mái...còn nháng bà Mẹ, có ngái máng Tát mà lo áng trong lòng, nén tíáng thá dài nghĩ đán món ná máng Xuân phái trá trong nháng ngày sáp tái!

“Lòng Mẹ bao la nhá bián Thái Bình đát dào,
“Tình Mẹ tha thiát nhá đáng lúa chiáu rá rào,
“Lái ru man mác êm nhá sáo đáu đát đá ...!

Nhác sĩ Y Vân đã sáng tác nhác phám bát há “Lòng Mẹ”, rát khó có mát bài hát nào khác nói đán lòng Mẹ mát cách tha thiát tình cám nhá váy, thá nháng ái đá dàng nhìn tháy tình cám đó á các bà Mẹ nói chung, và nhát là ái càng tháy rõ á các bà Mẹ Bình Giá, nháng bà Mẹ thác sá vát vá sám chiáu nái đáng ruáng, đám sáng giải gió, buồn thúng bán báng...mát đái hy sinh cho cháng con, cháu đáng tát cá vì cháng con!

Các bà Mẹ đá cá nhá, đá cá vinh danh chung trong các đáp Lá Quác tá Ngái Phá Ná ngày 8-3,

Bà Mẹ Quê

Tác Giả: Đáng Xuân Háng

Thứ Tư, 11 Tháng 5 Năm 2011 20:33

Lá Mother's Day á Mẹ vào trung tuán tháng Năm, ngày Tát Âm lách truyán tháng cáa Dân tác Viát Nam, ngày Tát Đáan Ngá (tháng Năm, Âl)... nháng đáp đó chác chán các bà Mẹ cũng nhán đác nháng tình cám đáy yêu tháng, tri ân cáa cháng, con, cáa cháu chát...

Có mát nhà văn đã viát: “Vì không thá hián dián kháp nái trên đáa cáu nên Tháng Đá đã táo đáng nên Bà Mẹ!”. Lái ca táng đó thát xáng đáng cho tát cá các bà Mẹ, đác biát cho nháng bà Mẹ nái mián đát Quê háng yêu đáu Bình Giã, đáy đát đá bùn láy cáa mián đáng ruáng!